
КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО; МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО

УДК 342:351.746.1

ЯНЧУК Артем,

д. ю. н., с. н. с., директор Департаменту з питань безпеки, оборони та діяльності органів юстиції Секретаріату Кабінету Міністрів України

БЛИСТІВ Тетяна,

завідувач Секретаріату Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки і оборони

КОЛЕСНИК Володимир,

заступник Керівника Головного департаменту з питань національної безпеки та оборони Адміністрації Президента України

ПРИГУНОВ Павло,

к. психол. н., заступник Керівника управління реформування правоохоронних органів та органів юстиції Адміністрації Президента України

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Досліджено проблемне питання формування основ нормативно-правового забезпечення національної безпеки України. Сформовано концепцію її законодавчого обґрунтування та надано конкретні пропозиції щодо підготовки нового Закону «Про національну безпеку України» як базового у відповідній сфері.

Ключові слова: Конституція України, конституційний (базовий) закон, національна безпека України, система національної безпеки, нормативно-правове забезпечення національної безпеки, шляхи формування нормативно-правового забезпечення національної безпеки.

Янчук А., Блыстив Т., Колесник В., Пригунов П. Нормативно-правовое обеспечение национальной безопасности. Исследован проблемный вопрос формирования основ нормативно-правового обеспечения национальной безопасности Украины. Сформирована концепция ее законодательного обоснования и представлены конкретные предложения по подготовке нового Закона «О национальной безопасности Украины» в качестве базового в соответствующей сфере.

Ключевые слова: Конституция Украины, конституционный (базовый) закон, национальная безопасность Украины, система национальной безопасности, нормативно-правовое обеспечение национальной безопасности, пути формирования нормативно-правового обеспечения национальной безопасности.

© Янчук А., Блыстив Т., Колесник В., Пригунов П., 2016

Постановка проблеми. У сучасних умовах становлення України як незалежної, демократичної, суверенної держави постає нагальна потреба переосмислення підходів щодо організації національної безпеки України та системи її забезпечення.

Чинне законодавство України з питань забезпечення національної безпеки є застарілим, а закладені у ньому норми щодо взаємодії і координації дій органів державної влади та силових структур як у мирний час, так і у кризові періоди не враховують особливості нового типу агресії (гібридної війни), у процесі якої широко використовують не лише традиційні військові операції, а й різноманітні невоєнні сили та засоби боротьби [1]. Крім того, правові акти у цій сфері містять низку неузгодженостей, що спонукає до нових підходів у визначенні певних термінів, потреби їх врегулювання, запровадження сучасних механізмів управління загрозами національній безпеці.

Чинний Закон України «Про основи національної безпеки України», який був прийнятий 19 червня 2003 р., не відповідає реаліям сьогодення, а також тим умовам, у яких опинилася національна безпека України. Визначення національної безпеки України становить 120 слів і не відповідає сучасній методології та уявленням про національну безпеку, а також не спрямоване на протидію реальним та потенційним викликам, що нав'язані нашій державі [2]. Сам зміст Закону не спрямований на становлення правової бази забезпечення національної безпеки України не лише в умовах сьогодення, а й у майбутньому процесі державотворення.

Завдання з реформування України вимагають від українського народу та керівництва країни кардинальних дій щодо визначення національних інтересів держави, шляхів їх досягнення та забезпечення національної безпеки як складової умови існування та розвитку України.

Керівництво держави вже визначає певні заходи щодо удосконалення законодавства у сфері забезпечення національної безпеки. Реформування системи національної безпеки та оборони є пріоритетом держави відповідно до Стратегії сталого розвитку «Україна–2020», схваленої Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015 [3].

Рішення Ради національної безпеки і оборони України (*далі* – РНБО України) «Про невідкладні заходи щодо захисту України та зміцнення її обороноздатності» від 28 серпня 2014 р., уведеним у дію Указом Президента від 24 вересня 2014 р. № 744/2014, доручило Кабінету Міністрів України ще минулоріч розробити та внести для розгляду РНБО України і наступного подання Президентові України пропозиції щодо внесення змін до законодавства з питань національної безпеки, зокрема Закону України «Про основи національної безпеки України» [4]. Та внесені за ініціативою Кабінету Міністрів України й прийняті Верховною Радою України протягом 2014–2015 рр. два закони щодо внесення змін до Закону України «Про основи національної безпеки України» не дають підстав для формування основ нормативно-правового

забезпечення національної безпеки в сучасних умовах, що стримує розробку законодавчого забезпечення процесу реформування відповідної сфери. Унесені зміни не стосуються базових понять та визначень, не враховують сучасних вимог до національної безпеки та системи її забезпечення. Крім того, Постанова Верховної Ради України від 4 червня 2015 р. № 509-VIII прийняла План законодавчого забезпечення реформ в Україні [5]. Другий розділ цього Плану «Реформа системи національної безпеки та оборони» передбачає розгляд та прийняття протягом 2015–2016 рр. 48 законодавчих актів, які мають забезпечити нормативну основу проведення реформ у сфері національної безпеки України. Одним із пріоритетних у Плані визначено проект закону України «Про національну безпеку України».

Отже, є нагальна потреба визначення концептуальних підходів до комплексного перегляду законодавства України з питань національної безпеки, починаючи від норм Конституції України та завершуючи відомчими інструкціями. Особливу увагу має бути приділено розробці базового закону, який визначатиме принципи та особливості функціонування як національної безпеки України, так і системи її забезпечення, тобто практично окреслить методологію національної безпеки.

Аналіз останніх публікацій і досліджень. Сучасні вітчизняні науковці, правознавці та фахівці з державного управління, зокрема, В. Горбулін [6], В. Крутовий [7], В. Ліпкан [8], Г. Ситник [9], А. Семенченко [10], досліджували проблему нормативно-правового забезпечення національної безпеки України на різних етапах становлення та розвитку України як незалежної та демократичної держави. Узагальнюючи їх погляди на розв’язання зазначеної проблеми, можемо стверджувати, що нормативно-правове забезпечення національної безпеки містить його нормативне регулювання як засіб управління сферою національної безпеки.

Нормативно-правове забезпечення національної безпеки – процес створення і підтримки в потрібних межах конструктивних організацій нормативно-функціональних характеристик системи національної безпеки за допомогою впорядкувального впливу нормативно-правових засобів [11].

Завдяки здійсненим попереднім дослідженням вітчизняні науковці встановили, що використання терміна «нормативно-правове забезпечення національної безпеки» найбільш повно і точно відображає розкриття суті та змісту врегулювання суспільних відносин у сфері національної безпеки за допомогою юридичного інструментарію.

Коли йдеться про формування сучасного нормативно-правового забезпечення національної безпеки України, слід зважати на те, що головним суб’єктом національної безпеки є держава, яка виконує функції в цій сфері через відповідні органи законодавчої, виконавчої та судової влади.

Конституція України не дає тлумачення поняття «національна безпека», хоча зазначає, що в інтересах національної безпеки можуть законно обмежувати права та свободи людини і громадянина (ст. 34) [12]. Чинний Закон України «Про основи національної безпеки України» [13]

не враховує реалій сьогодення і не може розглядатися як базовий, на підставі якого формується цілісне нормативно-правове забезпечення зазначеної сфери.

Без детального аналізу недоліків чинного законодавства, яке суттєво стримує реформування і розвиток цієї сфери, і передусім, Конституційних положень про національну безпеку, неможливо ефективно та системно впровадити нові законодавчі ініціативи. Тільки проаналізувавши та визначивши недоліки законодавства України з питань національної безпеки, можна визначити шляхи формування відповідного нормативно-правового забезпечення національної безпеки України.

При формуванні Плану законодавчого забезпечення реформ, затвердженого Постановою Верховної Ради України від 4 червня 2015 р. № 509-VIII, зокрема його другого розділу «Реформа системи національної безпеки та оборони», не було проведено широкого науково-експертного обговорення.

Плануючи вдосконалення нормативно-правового забезпечення національної безпеки України, ми не маємо визначеної ідеальної моделі національної безпеки та системи її забезпечення, яку повинні розбудувати і, насамперед, законодавчо закріпити.

У Розділі II наведеної Постанови Верховної Ради України наголошено на потребі розробки та прийняття Закону України «Про національну безпеку України», який має бути базовим для цієї сфери та в процесі Конституційної реформи утворити підґрунтя для формування цілісної системи нормативно-правового забезпечення національної безпеки України.

Мета статті. На підставі проведених досліджень, зважаючи на сучасні умови, у яких перебуває Україна, та перспективи її розвитку, визначити напрями формування основ нормативно-правового забезпечення національної безпеки України шляхом аналізу базових конституційних приписів у сфері національної безпеки, критичного аналізу чинного Закону України «Про основи національної безпеки України» та представлення авторського бачення концепції Закону України «Про національну безпеку України» як базового.

Матеріали та методи. Методологічною базою статті є формально-логічний метод, використання якого дало змогу проаналізувати окремі аспекти поняття «національна безпека», яке впливає з різних нормативно-правових актів. Компаративістський та структурно-логічний методи застосовано в контексті дослідження зародження окремих нюансів нормативно-правового тлумачення національної безпеки. Соціологічний метод використано шляхом врахування особливостей соціальної дійсності на сучасному етапі розвитку Української держави.

Результати дослідження. Система нормативно-правового забезпечення національної безпеки становить норми Конституції України, а також сукупність законів та підзаконних нормативних актів, які утворюють законодавче поле для функціонування системи національної

безпеки і виконання нею свого призначення [14]. Усе нормативно-правове забезпечення національної безпеки умовно можна поділити на два рівні: на першому створюють правову базу для забезпечення функціонування системи національної безпеки, і вона має загальнообов'язковий для всіх характер. Нормативними актами першого рівня є: Конституція України, закони та постанови Верховної Ради України, укази та розпорядження Президента України, постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України. На другому рівні створюють відомчу нормативну базу, яка уточнює і конкретизує, з огляду на специфіку кожного суб'єкта забезпечення національної безпеки, його функції та завдання [15].

Цілями формування сучасних основ нормативно-правового забезпечення національної безпеки мають бути:

- юридичне визначення та закріплення наявних у галузі національної безпеки відносин;
- визначення основ правового регулювання цих відносин;
- формування нових відносин, які не врегульовані чинним законодавством, але є украй потрібними в умовах сьогодення;
- ліквідацію відносин та ситуацій, віджилих, що гальмують розвиток системи національної безпеки.

У статті розглянуто стан нормативно-правового забезпечення національної безпеки першого рівня, відповідно Конституцію України та чинний Закон України «Про основи національної безпеки України», які мають утворювати підґрунтя для формування основ нормативно-правового забезпечення національної безпеки України.

Аналіз Конституції України свідчить про те, що питання національної безпеки та її забезпечення потребують негайного вдосконалення та уточнення. Перше згадування про національну безпеку в Конституції України містить стаття 18, яка установлює спрямованість зовнішньополітичної діяльності держави, далі стаття 34 зазначає, що здійснення гарантованих конституційних прав може бути обмежено законом в інтересах національної безпеки. Відповідно, пункт 17 статті 92 Конституції України встановлює, що основи національної безпеки визначають винятково закони України. Пункт 1 статті 106 визначає, що Президент України забезпечує національну безпеку. Стаття 107 Конституції визначає, що РНБО України є координаційним органом з питань національної безпеки і оборони при Президентові України. Відповідно до пункту 7 статті 116 Кабінет Міністрів України здійснює заходи щодо забезпечення національної безпеки.

В окремих статтях Конституції визначено окремі складові безпеки, але не встановлено, що вони є складовими національної безпеки. Стаття 16 зазначає, що обов'язком держави є забезпечення екологічної безпеки, а стаття 17 – що забезпечення економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього українського народу, забезпечення державної безпеки і захист державного

кордону України покладаєно на відповідні військові формування та правоохоронні органи держави.

Поряд з цим у Конституції України немає визначення дефініції «національна безпека», не встановлено відповідальності перед народом України за національну безпеку, не регламентовано процесу її формування, законодавчого закріплення та шляхів забезпечення.

З тексту Конституції України не зрозуміло, що таке інтереси національної безпеки і чим вони відрізняються від інтересів держави, якщо національна безпека згідно з чинним законом України – це захист інтересів людини, суспільства, держави. Чи можуть передбачати обмеження прав людини тільки в інтересах національної безпеки, а не в інтересах держави? Чи існують інтереси національної безпеки окремо від інтересів держави? Тобто постає нагальна потреба нормативного удосконалення дефініції «національна безпека», визначення її головних функцій, які має забезпечувати держава: оборона, охорона, захист [16].

Цю проблему може бути розв'язано за умови, що Конституційна Комісія, утворена Указом Президента України від 3 березня 2015 р. № 119/2015 з метою: узагальнення практики виконання норм Конституції України, пропозицій щодо її удосконалення з огляду на сучасні виклики та потреби суспільства; напрацювання узгоджених пропозицій щодо проведення конституційної реформи в Україні; підготовки за результатами широкого громадського та фахового обговорення законопроекту (законопроектів) про внесення змін до Конституції тощо, буде на системному рівні розглядати та розв'язувати проблеми закріплення у Конституції базових ознак та функцій національної безпеки України, системи її забезпечення.

Відповідний Указ Президента України визначив ключові напрями роботи цієї Комісії та утворив відповідні робочі групи: з питань децентралізації; з питань правосуддя та суміжних правових інститутів; з прав, свобод та обов'язків людини і громадянина. Тобто проблеми удосконалення та систематизації національної безпеки, системи її забезпечення не передбачені.

Слід також звернути увагу на те, що положення Конституції України, яким передбачено, що «...виключно законами України визначаються основи національної безпеки» (п. 17 ч. 1 ст. 92), не означає, що таке визначення мають втілювати лише шляхом прийняття одного закону. Це може бути зроблено шляхом прийняття низки законів. Перелік головних сфер державної політики, правовідносини, які мають визначати винятково закони, встановлено у низці пунктів частини першої статті 85 та статті 92 Конституції України. Це підтверджує аргументованість потреби внесення змін до Конституції України щодо удосконалення базових положень про національну безпеку України.

Аргументованій критиці чинного Закону України «Про основи національної безпеки України», що його вважають базовим для націо-

нальної безпеки, присвячено багато наукових статей [17]. З-поміж його головних недоліків слід вирізняти такі: зміст самого терміна «національна безпека» визначено як «захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізацію реальних та потенційних загроз національним інтересам» за широким переліком сфер державного управління. Попри те, що визначення цього терміна у Законі сягає 16 рядків, воно охоплює лише окремі сфери діяльності, тоді як перелік загроз національній безпеці, від яких держава має захищати себе, суспільство і кожного громадянина, забезпечуючи тим самим сталий розвиток, не є постійним. Адже вони весь час трансформуються, розширюються сфери їх впливу; до традиційних загроз додаються принципово нові, виникнення яких обумовлено розвитком науки і техніки, процесами глобалізації та іншими чинниками. Суттєвим недоліком чинної редакції Закону України «Про основи національної безпеки України» є те, що здебільшого його положення мають декларативний, а не формально-визначений характер. Тоді як Закон у своїй основі має містити правові норми, які встановлюють загальнообов'язкові правила поведінки (права та обов'язки) учасників суспільних відносин. Інакше завжди будуть умови для суб'єктивної оцінки змісту норм та критеріїв їх виконання.

Терміни та термінологія, яку використано у цьому Законі, не корелюють із визначеннями, що використані в інших нормативно-правових актах цієї сфери. Визначення «Военної організації держави», наведені у Законах «Про основи національної безпеки України» і «Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави», також різняться. Закон України «Про основи національної безпеки України» передбачає потребу розробки Воєнної доктрини України. Тоді як Закон України «Про організацію оборонного планування», крім Воєнної доктрини, передбачає наявність Стратегії воєнної безпеки. Також украї потрібний взаємозв'язок між цими та рештою документів стратегічного і програмного характеру базовий Закон не визначає.

Висновки. Недосконалість нормативно-правового забезпечення у сфері національної безпеки, низька ефективність його застосування призводять до неналежного забезпечення національної безпеки, не дає змоги повноцінно реалізовувати національні інтереси. Чинний Закон України «Про основи національної безпеки України» не відображає об'єктивних обставин, реальних потреб суспільства і держави, ніяк не впливає на правові відносини. Ефективна стратегія національної безпеки має базуватися на чіткій і логічній законодавчій базі, а також на забезпеченні належного рівня її виконання. Рамковим законом, що регулює питання національної безпеки, має стати Закон України «Про національну безпеку України». У ньому мають бути закладені не абстрактні загальнотеоретичні поняття, а чітко визначені підходи до формування системи забезпечення національної безпеки, механізм

її функціонування, повноваження і схема взаємодії суб'єктів забезпечення національної безпеки та відповідальності.

Його головними завданнями мають стати:

➤ виокремлення складових національної безпеки у діяльності держави;

➤ впровадження єдиного, узгодженого механізму функціонування системи забезпечення національної безпеки, у тому числі: забезпечення ефективної взаємодії та координації дій державних органів, інститутів громадянського суспільства та громадян у зазначеній сфері, впровадження системного підходу до планування, ресурсної підтримки та контролю виконання заходів щодо забезпечення національної безпеки;

➤ забезпечення ефективного функціонування сектору безпеки і оборони, який є основою системи забезпечення національної безпеки, у тому числі чітке визначення: поняття сектору безпеки і оборони; механізму управління ним у мирний час і у кризові періоди; порядку створення у разі потреби допоміжних структур; порядку проведення комплексного огляду у секторі безпеки і оборони та прийняття нормативних документів за його результатами тощо. Фактично створюються умови для розробки на базі цього закону Кодексу законів «Про національну безпеку України». Тобто цей закон має бути своєрідною конституцією, визначаючи методологію національної безпеки та шляхи її забезпечення.

Підхід до законодавчого визначення терміна «національна безпека» та її змісту має бути змінений. З огляду на те, що в сучасних умовах спектр загроз у безпековій сфері розширюється, доцільно надати нове сучасне визначення національній безпеці, але водночас не визначати переліку сфер, які це поняття має охоплювати. У змісті цього законопроекту має бути сучасне визначення дефініції «національна безпека» та системи її забезпечення, головні характеристики національної безпеки держави, джерела загроз національній безпеці, види, рівні та ієрархія розробки документів стратегічного планування національної безпеки (концепція, доктрина, стратегія та інші нормативно-правові акти), об'єкти, суб'єкти та засоби забезпечення національної безпеки, порядок визначення та затвердження індикативних показників національної безпеки, контроль та відповідальність за стан національної безпеки тощо [18].

При проведенні Конституційної реформи слід визначити у Конституції України основні елементи, функції національної безпеки України та розглянути питання щодо закріплення в межах Конституції України окремого розділу, присвяченого питанням національної безпеки.

Визначений Планом законодавчого забезпечення реформ в Україні, який був затверджений Постановою Верховної Ради України, законопроект «Про Національну безпеку України» мають розглядати як базовий на підставі визначення методології національної безпеки, шляхів її забезпечення та нормативно-правових основ. Метою підготовки цього законопроекту є визначення організаційно-правових засад державної

політики, спрямованої на захист національних інтересів від зовнішніх, внутрішніх та геополітичних загроз, гарантування в Україні безпеки особи, суспільства, держави та державного управління з метою забезпечення нової якості соціального, гуманітарного, економічного та духовного розвитку народу України та самої України як суверенної, незалежної, демократичної, соціальної та правової держави.

Система нормативно-правового забезпечення національної безпеки становить сукупність норм Конституції, законів та підзаконних нормативних актів, які утворюють нормативно-правове поле для функціонування системи національної безпеки і виконання нею свого призначення. Підґрунтям для формування основ нормативно-правового забезпечення національної безпеки України є Конституція України та Закон України «Про основи національної безпеки України». Зрозуміло, що йдеться не про внесення змін до чинного Закону України «Про основи національної безпеки України», а розробку на основі критичного переосмислення та зважаючи на сучасне та майбутнє України – нового Закону «Про національну безпеку України» [19].

Базовий Закон України «Про національну безпеку України» має, окрім функції правової регламентації, визначення організаційно-правових умов забезпечення національної безпеки, утворювати методологічну основу пізнання такого явища, як національна безпека України, у сучасних умовах, дати змогу для уніфікації чинного у цій сфері законодавства для розробки Кодексу законів «Про національну безпеку України» і разом з Конституцією України формувати базу для нормативно-правового забезпечення національної безпеки держави.

Неординарність процесу підготовки цього законопроекту, який має визначати основи не лише нормативно-правового забезпечення національної безпеки, а й її методологію, потребує залучення до його розробки провідних наукових установ, зокрема, Академію правових наук України, Національний інститут стратегічних досліджень, Інститут законодавства Верховної Ради України, вищі навчальні заклади, а також представників громадянського суспільства і незалежних експертів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Колесник В. Т. Концептуальна модель національної безпеки України. — Імперативи розвитку цивілізації / В. Т. Колесник // Інформаційна безпека у воєнній сфері. Сучасний стан та перспективи розвитку : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 31 березня 2015 р. / Нац. ун-т оборони ім. Івана Черняхівського. — К. : ФОП О. С. Ліпкан, 2015. — С. 167–170.
2. Висновки і рекомендації щодо внесення змін до Закону України «Про основи національної безпеки України». Аналітична записка / Нац. ін-т стратег. дослід. при Президентові України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : www.niss.gov.ua/articles/1775.
3. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» : Указ Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : www.zakon.rada.gov.ua/go/5/2015.

4. Про невідкладні заходи щодо захисту України та зміцнення її обороноздатності : Указ Президента України від 28 серпня 2014 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : www.zakon.rada.gov.ua/go/744/2014.
5. Про План законодавчого забезпечення реформ в Україні : Постанова Верховної Ради України від 4 червня 2015 р. № 509-VIII // Відомості Верховної Ради. — 2015. — № 31. — Ст. 297.
6. Горбулін В. П. Стратегічне планування: вирішення проблем національної безпеки : монографія / В. П. Горбулін. — К. : НІСД, 2011. — 288 с.
7. Крутов В. В. Від патріотичного виховання, боротьби з тероризмом... до недержавної системи національної безпеки : монографія / В. В. Крутов — К. : Преса України, 2009. — 592 с.
8. Ліпкан В. А. Національна безпека України : монографія / В. А. Ліпкан. — К. : Кондор, 2013. — 437 с.
9. Ситник Г. П. Державне управління у сфері національної безпеки (концептуальні та організаційно-правові засади) : підруч. / Г. П. Ситник. — К. : НАДУ, 2012. — 544 с.
10. Семенченко А. І. Методологія стратегічного планування у сфері державного управління забезпеченням національної безпеки України : монографія / А. І. Семенченко. — К. : НАДУ, 2008. — 428 с.
11. Абрамов В. И. Безопасность / В. И. Абрамов // Государственное управление в сфере национальной безопасности : словарь-справочник / сост. : Г. П. Сытник, В. И. Абрамов, В. Ф. Смолянюк и др. ; под общ. ред. Г. П. Сытника. — К. : НАДУ, 2012. — 349 с.
12. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.
13. Про основи національної безпеки України : Закон України від 19 червня 2003 р. № 964-IV // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 39. — Ст. 351.
14. Крутов В. В. Становлення та розвиток недержавної системи безпеки підприємництва : монографія. / В. В. Крутов. — К. : Фенікс, 2008. — 496 с.
15. Ліпкан В. А. Національна безпека України : навчальний посібник / В. А. Ліпкан. — К. : Кондор, 2008. — 552 с.
16. Колесник В. Т. Концептуальні підходи до становлення системи державного управління національною безпекою України / В. Т. Колесник, П. Я. Пригунов // Історія, сучасність та перспективи розвитку прикордонної служби України та охорони державного кордону України : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 26 травня 2015 р. / Н.-д. ін-т Держ. прикордон. служби України. — Київ : НДІ ДПС України, 2015. — С. 11–15.
17. Висновки і рекомендації щодо внесення змін до Закону України «Про основи національної безпеки України». Аналітична записка [Електронний ресурс] / Нац. ін-т стратег. дослід. при Президентові України. — Режим доступу : www.niss.gov.ua/articles/1775.
18. Концептуальні підходи до визначення методологічної функції законодавчого забезпечення національної безпеки України / [Т. І. Блистів, В. Т. Колесник, П. Я. Пригунов, К. В. Карпова] // Зовн. торг. : екон., фін., право. — 2015. — Вип. № 4 (81). — С. 13–26.
19. Пригунов П. Я. Сучасні підходи до формування державної політики у сфері забезпечення безпеки підприємництва в контексті розбудови громадянського суспільства в Україні / П. Я. Пригунов // Наукові праці МАУП. — К. : МАУП, 2001. — Вип. 1(40). — Київ : Пермонал, 2014. — С. 41–47.

Стаття надійшла до редакції 23.02.2016.

Yanchuk A., Blystiv T., Kolesnyk V., Prygunov P. Legislative support of national security.

Background. *In modern conditions of Ukraine's formation as an independent, democratic and sovereign state there is an urgent need to rethink approaches to national security of Ukraine and its support system. The task of reforming Ukraine requires from the Ukrainian people and leadership drastic action to define national interests, ways of achieving them and national security as part of the conditions of existence and development of Ukraine.*

The aim of the article. On the basis of the research, given the current conditions in Ukraine and prospects of its development, to determine the direction of establishing the foundations of legal support of Ukraine's national security by analyzing basic constitutional provisions in national security, critical analysis of the current Law of Ukraine «On Principles of National Security of Ukraine» and the presentation of the author's vision of the concept of the Law of Ukraine «On National Security of Ukraine» as a base.

Materials and methods. *The methodological base of the article is formal and logical method that made it possible to analyze certain aspects of the concept of «national security», which derives from various regulatory acts. Comparative and structural and logical methods were applied in the context of the study of origin of certain nuances of legal interpretation of national security. Sociological method was used taking into account the characteristics of social reality in the current development of the Ukrainian state.*

Results. *Imperfect legal support in the field of national security of Ukraine and the low efficiency of its use lead to its inadequate provision, make it impossible to fully realize national interests. Lack of key elements of «national security» definition in the Constitution of Ukraine and the inadequacies of the current Law of Ukraine «On Principles of National Security of Ukraine» to contemporary realities, real and potential threats and challenges require the development of the law «On National Security of Ukraine».*

Conclusion. *Extraordinary process of preparing a bill that should define the foundations of not only legal national security but its methodology as well requires involvement in its development of leading scientific institutions, including the Academy of Legal Sciences of Ukraine, the National Institute for Strategic Studies, Institute of Legislation of the Supreme Council of Ukraine, universities and representatives of civil society and independent experts.*

The content of this bill should determine current definition of «national security» and its implementation system, the main characteristics of national security, sources of threats to national security, types and levels of hierarchy and development of documents of strategic planning of national security (concept, doctrine, strategy and other regulatory regulations), objects, subjects and agents of national security, determining and approving the indicative parameters of national security, control and responsibility for national security and so on.

Keywords: Constitution of Ukraine, constitutional (basic) law, national security of Ukraine, system of national security, legislative support of national security, ways of creating legislative support of national security.

REFERENCES

1. Kolesnyk V. T. Konceptual'na model' nacional'noi' bezpeky Ukrai'ny. — Imperatyvy rozvytku cyvilizacii' / V. T. Kolesnyk // Informacijna bezpeka u vojennij sferi. Suchasnyj stan ta perspektyvy rozvytku : materialy mizhnarodnoi' naukovo-praktychnoi' konferencii', m. Kyi'v, 31 bereznja 2015 r. / Nac. un-t obrony im. Ivana Chernjahovs'kogo. — K. : FOP O. S. Lipkan, 2015. — S. 167–170.
2. Vysnovky i rekomendacii' shhodo vnesennja zmin do Zakonu Ukrai'ny «Pro osnovy nacional'noi' bezpeky Ukrai'ny». Analitychna zapyska / Nac. in-t strateg. doslid. pry Prezydentovi Ukrai'ny [Elektronnyj resurs]. — Rezhym dostupu : www.niss.gov.ua/articles/1775.

3. Pro Strategiju stalogo rozvytku «Ukrai'na – 2020» : Ukaz Prezydenta Ukrai'ny vid 12 sichnja 2015 r. № 5/2015 [Elektronnyj resurs]. — Rezhym dostupu : www.zakon.rada.gov.ua/go/5/2015.
4. Pro nevidkladni zahody shhodo zahystu Ukrai'ny ta zmicnennja i'i' oboronozdatnosti : Ukaz Prezydenta Ukrai'ny vid 28 serpnja 2014 r. [Elektronnyj resurs]. — Rezhym dostupu : www.zakon.rada.gov.ua/go/744/2014.
5. Pro Plan zakonodavchogo zabezpechennja reform v Ukrai'ni : Postanova Verhovnoi' Rady Ukrai'ny vid 4 chervnja 2015 r. № 509-VIII // Vidomosti Verhovnoi' Rady. — 2015. — № 31. — St. 297.
6. Gorbulin V. P. Strategichne planuvannja: vyrishennja problem nacional'noi' bezpeky : monografija / V. P. Gorbulin. — K. : NISD, 2011. — 288 s.
7. Krutov V. V. Vid patriotychnogo vyhovannja, borot'by z teroryzmozom...do nederzhavnoi' systemy nacional'noi' bezpeky : monografija / V. V. Krutov — K. : Presa Ukrai'ny, 2009. — 592 s.
8. Lipkan V. A. Nacional'na bezpeka Ukrai'ny: monografija / V. A. Lipkan. — K. : Kondor, 2013. — 437 s.
9. Sytnyk G. P. Derzhavne upravlinnja u sferi nacional'noi' bezpeky (konceptual'ni ta organizacijno-pravovi zasady) : pidruchnyk / G. P. Sytnyk. — K. : NADU, 2012. — 544 s.
10. Semenchenko A. I. Metodologija strategichnogo planuvannja u sferi derzhavnogo upravlinnja zabezpechennjam nacional'noi' bezpeky Ukrai'ny : monografija / A. I. Semenchenko. — K. : NADU, 2008. — 428 s.
11. Abramov V. I. Bezopasnost' / V. I. Abramov // Gosudarstvennoe upravlenie v sfere nacional'noj bezopasnosti : slovar'-spravochnik / sost. : G. P. Sytnik, V. I. Abramov, V. F. Smoljanjuk i dr. ; pod obshh. red. G. P. Sytnika. — K. : NADU, 2012. — 349 s.
12. Konstytucija Ukrai'ny vid 28 chervnja 1996 r. № 254k/96-VR // Vidomosti Verhovnoi' Rady Ukrai'ny. — 1996. — № 30. — St. 141.
13. Pro osnovy nacional'noi' bezpeky Ukrai'ny : Zakon Ukrai'ny vid 19 chervnja 2003 r. № 964-IV // Vidomosti Verhovnoi' Rady Ukrai'ny. — 2003. — № 39. — St. 351.
14. Krutov V. V. Stanovlennja ta rozvytok nederzhavnoi' systemy bezpeky pidpryjemnyctva : monografija. / V. V. Krutov. — K. : Feniks, 2008. — 496 s.
15. Lipkan V. A. Nacional'na bezpeka Ukrai'ny : navchal'nyj posibnyk / V. A. Lipkan. — K. : Kondor, 2008. — 552 s.
16. Kolesnyk V. T. Konceptual'ni pidhody do stanovlennja systemy derzhavnogo upravlinnja nacional'noju bezpekoju Ukrai'ny / V. T. Kolesnyk, P. Ja. Prygunov // Istorija, suchasnist' ta perspektyvy rozvytku prykordonnoi' sluzhby Ukrai'ny ta ohorony derzhavnogo kordonu Ukrai'ny : materialy mizhnarodnoi' naukovopraktychnoi' konferencii', m. Kyi'v, 26 travnja 2015 r. / N.-d. in-t Derzh. prykordon. sluzhby Ukrai'ny. — Kyi'v : NDI DPS Ukrai'ny, 2015. — S. 11–15.
17. Vysnovky i rekomendacii' shhodo vnesennja zmin do Zakonu Ukrai'ny «Pro osnovy nacional'noi' bezpeky Ukrai'ny». Analitychna zapyska [Elektronnyj resurs] / Nac. in-t strateg. doslid. pry Prezydentovi Ukrai'ny. — Rezhym dostupu : www.niss.gov.ua/articles/1775.
18. Konceptual'ni pidhody do vyznachennja metodologichnoi' funkcii' zakonodavchogo zabezpechennja nacional'noi' bezpeky Ukrai'ny / [T. I. Blystiv, V. T. Kolesnyk, P. Ja. Prygunov, K. V. Karpova] // Zovn. torg. : ekon., fin., pravo. — 2015. — Vyp. № 4 (81). — S. 13–26.
19. Prygunov P. Ja. Suchasni pidhody do formuvannja derzhavnoi' polityky u sferi zabezpechennja bezpeky pidpryjemnyctva v konteksti rozbudovy gromadjanskogo suspil'stva v Ukrai'ni / P. Ja. Prygunov // Naukovi praci MAUP. — K. : MAUP, 2001. — Vyp. 1(40). — Kyi'v : Permonal, 2014. — S. 41–47.